

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Bc. M. P.P.** bytom P., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni, ústredie**, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o **sirotský dôchodok**, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 18. februára 2013, č. k. 15Sd/23/2010-85, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne 18. februára 2013, č. k. 15Sd/23/2010-85 **z r u š u j e** a vec mu **vracia** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom z 18. februára 2013, č. k. 15Sd/23/2010-85, krajský súd zrušil rozhodnutia odporkyne číslo X. zo dňa 13. októbra 2009, v spojení s rozhodnutím číslo X. zo dňa 29. decembra 2009, v spojení s rozhodnutím č. X. zo dňa 26. februára 2010, v spojení s rozhodnutím číslo X. zo dňa 28. decembra 2010, v spojení s rozhodnutím číslo X. zo dňa 20. januára 2012, v spojení s rozhodnutím číslo X. zo dňa 17. júla 2012, v spojení s rozhodnutím číslo X. zo dňa 18. septembra 2012, v spojení s rozhodnutím číslo X. zo dňa 16. januára 2013 a vec vrátil odporkyni na ďalšie konanie. Súčasne odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania, cestovné vo výške 7,68 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že rozhodnutím z 13. októbra 2009 odporkyňa podľa § 81 ods. 6 a § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) upravila od 2. júla 2009 sirotský dôchodok navrhovateľa na sumu 196,70 € mesačne z dôvodu, že sa zmenil počet poberateľov pozostalostných dôchodkov po otcovi navrhovateľa z troch na dvoch. Rozhodnutím z 29. decembra 2009 odporkyňa zmenila rozhodnutie z 13. októbra 2009 v časti odôvodnenia a rozhodnutím z 26. februára 2010 odporkyňa podľa § 82 zákona zvýšila sirotský dôchodok

navrhovateľa od 1. januára 2010 na 202,70 € mesačne. Navrhovateľ namietal, že odporkyňa pri sume zvýšenia sirotského dôchodku nemala vychádzať zo sumy 3 119 Sk. Krajský súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie odporkyne ako i jej postup nie sú v súlade so zákonom. Konštatoval, že námietky navrhovateľa sú opodstatnené, keďže zvýšenia sirotského dôchodku navrhovateľa by mali vychádzať zo sumy 4 366 Sk. Krajský súd sa nestotožnil s názorom odporkyne, že k sirotskému dôchodku navrhovateľa patria sumy zvýšenia priznané už právoplatnými rozhodnutiami odporkyne a vychádzajúce zo sumy 3 119 Sk. Dospel k záveru, že z gramatického výkladu ustanovenia § 81 ods. 6 zákona vyplýva, že ak by mal zákonodarca na zreteli výklad podľa názoru odporkyne, nepoužil by pri formulácii tohoto ustanovenia slovo „by“. Krajský súd zrušil aj všetky ďalšie rozhodnutia vydané odporkyňou a uvedené vo výroku rozsudku, keďže mali podklad v rozhodnutí z 13. októbra 2009 a obsahovo naň nadväzovali. Súčasne navrhovateľovi priznal právo na náhradu trov konania, pozostávajúcich z cestovného z Bratislavy /miesta štúdia navrhovateľa/ do Trenčína a späť, v celkovej sume 7,68 € mesačne, a zaviazal odporkyňu na ich úhradu.

Rozsudok krajského súdu napadla odporkyňa včas podaným odvolaním. Nesúhlasila s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého z poslednej vety § 81 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. vyplýva, že v prípade zmeny uvedenej v tomto ustanovení sa suma dôchodkovej dávky upraví vrátane zvýšenia, ktoré by k nej patrili podľa § 82 tohto zákona. Poukázala na ustanovenie § 82 ods. 3 zákona s tým, že posledná veta § 81 ods. 6 zákona vyjadruje právnu fikciu, nahrádzajúcu skutočný stav a právny stav vyžadovaný v ustanovení § 82 ods. 3 zákona. Prepočítať sumu zvýšenia pozostalostného dôchodku patriacu k dôchodku pred dňom, od ktorého sa zvyšuje suma pozostalostného dôchodku, právna úprava neumožňuje. Odporkyňa k novourčenej sume sirotského dôchodku navrhovateľa správne pripočítala sumy zvýšení, ktoré boli priznané predchádzajúcimi právoplatnými rozhodnutiami odporkyne k vyplácanej sume dávky. Z uvedených dôvodov odporkyňa žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutia odporkyne potvrdil.

Navrhovateľ sa k odvolaniu odporkyne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu bez pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne je dôvodné.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 O.s.p.).

Podľa § 81 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. pri vzniku nárokov na výplatu vdovského dôchodku a sirotského dôchodku alebo sirotských dôchodkov a pri vzniku nárokov na výplatu vdoveckého dôchodku a sirotského dôchodku alebo sirotských dôchodkov po tom istom poistencovi nesmie úhrn sumy týchto dôchodkových dávok presiahnuť 100% dôchodkovej dávky zomretého poistenca, na ktorú mal alebo by bol mal nárok ku dňu smrti; to neplatí, ak k prekročeniu tejto sumy došlo z dôvodu zaokrúhľovania dôchodkových dávok podľa § 116 ods. 8. Ak úhrn dôchodkových dávok presiahne túto sumu, suma každej z uvedených dôchodkových dávok sa zníži pomerne tak, aby suma uvedená v prvej vete nebola prekročená. To platí rovnako aj pre úhrn súm sirotských dôchodkov po tom istom zomretom poistencovi. Ak niektorému z poberateľov uvedených dôchodkových dávok zanikne nárok na túto dôchodkovú dávku alebo vznikne nárok na túto dôchodkovú dávku aj ďalšiemu poberateľovi, sumy dôchodkových dávok ostatných poberateľov po tom istom poistencovi sa úmerne upravujú tak, aby nepresiahli sumu uvedenú v prvej vete vrátane zvýšenia, ktoré by k nej patrili podľa § 82 ku dňu, v ktorom sa sumy dôchodkových dávok úmerne upravujú.

Podľa § 82 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. na zvýšenie dôchodkovej dávky je rozhodujúca mesačná suma dôchodkovej dávky vyplácaná ku dňu, od ktorého sa zvyšuje.

Záver krajského súdu, že všetky zvýšenia sirotského dôchodku, teda aj zvýšenia podľa právnych predpisov platných pred dňom novej úpravy sumy sirotského dôchodku (k 02.07.2009) majú byť odvodené od výšky sirotského dôchodku určenej ako 40 % invalidného dôchodku zomrelého rodiča, nie je správny.

Z ustanovenia § 81 ods. 6 zákona totiž vyplýva, že k tejto základnej sume sirotského dôchodku patria také zvýšenia, ktoré by k nej patrili odo dňa úpravy, teda od 2. júla 2009.

To, aké zvýšenia by k sirotskému dôchodku od 02.07.2009 patrili, zásadne upravuje § 82 ods. 3 zákona tak, že na zvýšenie dôchodkovej dávky je rozhodujúca suma dôchodkovej dávky vyplácaná ku dňu, od ktorého sa zvyšuje. Vzhľadom na to k základnej výške sirotského dôchodku (§ 77 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.) patria pred 2. júla 2009 všetky zvýšenia

podľa predchádzajúcich predpisov vo výške odvodenej od pôvodne určenej sumy sirotského dôchodku (2 729 Sk) a po 2. júli 2009, teda po prvýkrát od 1. januára 2010, vo výške odvodenej od novourčenej sumy sirotského dôchodku a predchádzajúcich súm zvýšení v sumách priznaných od 26. augusta 2004 do 31. decembra 2009.

Požiadavka navrhovateľa z toho dôvodu nebola opodstatnená a záver krajského súdu, že všetky zvýšenia sirotského dôchodku, teda aj zvýšenia podľa právnych predpisov platných pred dňom novej úpravy sumy sirotského dôchodku (k 02.07.2009) majú byť odvodené od výšky sirotského dôchodku určenej ako 40 % invalidného dôchodku zomrelého rodiča, nie je správny.

Čo sa týka ďalších rozhodnutí odporkyne, ktoré krajský súd zrušil, teda rozhodnutí z 26.02.2010, 28.12.2010, 20.01.2012, 17.07.2012, 18.09.2012 a 16.01.2013, krajský súd sa v odôvodnení svojho rozsudku obmedzil len na konštatovanie, že mali podklad a obsahovo nadväzovali na rozhodnutie z 13. októbra 2009 a preto ich v spojení s týmto rozhodnutím zrušil. Uvedené odôvodnenie je nedostatočné a nezrozumiteľné.

Predovšetkým treba uviesť, že spojitosť dvoch, prípadne viacerých rozhodnutí prichádza do úvahy iba v takom prípade, ak ide o priznanie (zvýšenie, zníženie) toho istého druhu dávky a od toho istého dňa. V prípade, že odporkyňa ďalším rozhodnutím rozhodovala o zvýšení (valorizácii) dávky od rozličných dátumov, resp. rozhodla o zastavení jej výplaty, potom ide o rozhodovanie o nároku na dávku, jej výšku a výplatu v samostatných správnych konaniach. Súd preto, ak sú aj tieto rozhodnutia namietané, musí posúdiť, či všetky rozhodnutia preskúma v jednom súdnom konaní a konanie o návrhu na ich preskúmanie spojí na spoločné konanie, alebo či ich preskúmanie vylúči na samostatné konanie.

Ak súd také rozhodnutie preskúmava v jednom súdnom konaní, musí sa každým rozhodnutím o zvýšení dôchodku (od iného dátumu) zaoberať samostatne. Posudzovať rozhodnutie „v spojení“ je možné len ak sa viaceré rozhodnutia týkajú nároku na dávku od toho istého dňa, alebo nároku na jej výplatu (napr. rozhodnutie o zastavení výplaty dôchodku a rozhodnutie o uvoľnení tejto výplaty).

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie (§ 250ja ods. 3 s primeraným použitím § 221 ods. 1 a 2 O.s.p.).

V ďalšom konaní krajský súd zistí, či a z akých dôvodov navrhovateľ namieta nezákonnosť všetkých rozhodnutí odporkyne vydaných odo dňa 26. februára 2010, v kladnom prípade ich v súlade s vyššie označeným postupom preskúma samostatne, resp. vo vzájomnej súvislosti a svoje rozhodnutie riadne odôvodní vo vzťahu ku každému jednotlivému rozhodnutiu, príp. rozhodnutiam vo vzájomnom spojení (súvislosti).

V novom rozhodnutí krajský súd znovu rozhodne aj o náhrade trov konania, vrátane trov konania odvolacieho.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu **nie je** prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 29. októbra 2014

JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová